

JEAN-PIERRE VAN WAELEGHEM ORPADT VOORZITTER 1971 - 2002

" Terugblik op een succesvol levenswerk " Een hommage aan een gedreven man

auteur: **Paul Van Malderen**

1. 1965 tot.... ORPADT: 'Een intensieve en explosieve inlooperperiode'

Jean-Pierre Van Waeleghem startte in 1965 als verpleegkundige op de dienst nefrologie/dialyse van het UZ Gent. Het was het prille begin van de dialyse in Vlaanderen waarbij het UZGent nog het enige centrum was.

Als toegangsweg tot de bloedbaan moest men voor chronische patiënten gebruik maken van een uitwendige Scribner Shunt.

Hét probleem met deze shunten was dat ze zeer frequent verstopten. Met behulp van een embolectomie katheter, "type Fogarti", moesten deze dan worden ontstopt. Jean Pierre, toen nog in Brugge woonachtig ontstopte meerdere malen dergelijke shunten bij hem thuis. Een satelliet-centrum avant la lettre?

In 1969 stuurde men J.P. op stage-expeditie naar Verona, Italië, om er de techniek van het monteren, steriliseren en gebruiken van de Killnier aan te leren. J., iets minder sterk in het Italiaans, kon in België gelukkig ook terugvallen op de ervaringen van A. Stragier die in de U.C.L. de techniek al langer beheerste. Interuniversitaire samenwerking in België, het lag niet altijd gemakkelijk.

In 1970 deed de AV-fistel, zijn blijde intrede in Gent.

Een mijlpaal in de dialyse geschiedenis, maar in de beginjaren was het aanprikken van deze fistels dikwijls niet eenvoudig. Vooral het plaatsen van een tweede naald was vaak het grote probleem.

Op een zeker moment, midden in de nacht, kreeg J.P. een idee om een systeem te ontwikkelen met slechts 1 naald. Gelukkig lagen altijd pen en papier op zijn nachtkastje klaar om dergelijke visioenen te noteren.

Een week na het nachtelijk 'dubbel koppomp' idee bracht Mr. Leon Boone, techniker in Gent, een eerste prototype pomp de dialyzezaal binnen. Het systeem werd onmiddellijk toegepast op een probleemfistel. Het werd het begin van een intensieve artisanale periode. Het betekende dagelijks alle dagen veneuze trussen met een pompsegment maken; elke dag 'bricoleren' maar het systeem functioneerde.

Dit nieuw en revolutionair éénnaald-systeem, gebaseerd op een druk/druk concept, was veel beter dan het toen gangbare klik/klak systeem, omdat de terugvoer van het bloed geactiveerd werd door een tweede pomp.

Het succes van deze story was groot. 10 jaar later dialyseerde bijna iedereen in België met dit systeem omdat het begin jaren 1970 werd gefabriceerd door een bekende Italiaanse firma.

Hoe kon het anders, de eerste internationale voordracht van Jean Pierre op het EDTNA congres in Wenen (1973) ging over het éénnaald-systeem.

Vele internationale voordrachten zouden volgen!

2. 1971-1985 : Van geboorte tot scheiding ORPADT

Samen met A. Stragier en J. Polaris startte Jean-Pierre in de kelders van het oud Sint Pieters ziekenhuis in Leuven ORPADT op.

ORPADT werkte lang als een federale organisatie. Er werden afwisselend symposia georganiseerd in Vlaanderen en Wallonië. B. Theelen, M. Stevens en S. Michiel, trokken hierbij de Franstalige ORPADT kar. Boeken werden in beide talen gepubliceerd.

Het Vlaams-Waals ORPADT huwelijk liep niet altijd over rozen. In 1985 besloten beide partners de werking op te splitsen.

Tot 1985 verzorgde Jean-Pierre Van Waelegem alleen voor ORPADT een vijftiental voordrachten. De klemtoon lag toen nog veelal op technische topics, maar ook in die jaren kwamen al stil 'actuele' thema's aan bod. Wat kunnen onze jongere collega's zich voortstellen bij volgende titels?:

- Evaluatie van cuprofaan en polyacrylonitrilmembraan (1975)
- Monitoring van de dwangultrafiltratie (1976)
- Ultrafiltratie bij overvulde patiënten (1977)
- Multicenter studie van de toegangsweg tot de bloedbaan bij patiënten behandeld met één en twee naald dialyse (UIA, Keulen, Parma) (1984)
- Aluminiumklaringen in hemodialyse voor en na toediening van desferrioxamine (1985)
-

Verder verwijst ik nog even naar enkele attractieve programma's uit die tijd als:

- "Welke dialyse voor welke patiënt?" en Hepatitispreventie hoe? (discussienamiddag in Ronse 1979)
- Het voor het eerst bespreken van diabetici in dialyse en bicarbonaatdialyse in (1980).
- "Economische aspecten rond hemodialyse: een verantwoord personeelsbeleid (1982)

Twintig jaar later zijn deze laatste thema's niet minder actueel!

3. De ORPADT expansie

Na de 'scheiding' is ORPADT Vlaams pas echt gaan groeien. Het dialyselandschap in Vlaanderen zag er intussen al helemaal anders uit.

ORPADT kreeg steeds steun van de Vlaamse Universiteiten en ook van de niet universitaire ziekenhuizen. Jean-Pierre werkte intussen in het U.Z. Antwerpen en in het toenmalig ORPADT bestuur vinden we de klassieke namen, Luc Larno, Dirk Van Ingelgem, Marc Vermaut Antoine De Cubber, Louis Kesters en één dame met name Marie-Christine Lambert, terug.

Buiten de intellectuele en logistieke ondersteuning in de sector zelf werd ORPADT steeds ondersteund door de Industrie. Firma's brachten niet alleen de nodige financiële injecties maar waren steeds massaal aanwezig op onze activiteiten.

De opdracht van ORPADT werd met de jaren steeds groter en complexer.

Evoluties en ontwikkelingen op het terrein brachten steeds nieuwe uitdagingen.

ORPADT nam zijn verantwoordelijkheid om samen met de partners op de werkvloer te streven naar blijvende optimalisering en hoogstaande zorgkwaliteit voor de nefrologische patiënt.

In dit perspectief bleef ORPADT voortdurend actief op vele domeinen: symposia, studiedagen, posthogeschool vorming, registratie, peer review FORUM. U kent het plaatje.

4. Op weg naar Europa en...

ORPADT en EDTNA/ERCA staan sinds jaren voor begripvolle samenwerking.

ORPADT zond al vroeg zijn zonen en dochters uit. Verschillende leden begonnen vanuit ORPADT aan een Europese en voor Jean-Pierre zelfs echt internationale carrière.

Binnen EDTNA/ERCA nam Jean-Pierre tal van functies waar.

Hij was: Keymember, Keymember mentor, Voorzitter van het "European Committee for Nephrology Nursing Standards", lid van de Research Board en voorzitter van 1986 tot 1989.

Jean-Pierre publiceerde tal van artikels, gaf jaarlijks minstens wel één voordracht op het Europese Forum en is mede recordhouder als "chair" van talloze sessies over alle mogelijke thema's.

Na hem beklommen nog verschillende ORPADT leden het Europese forum en namen er belangrijke functies op. Wij vermelden hier zeker C. Lambert, A. Demol, F. Hardy, J.Y. De Vos, en ondergetekende. Ook andere ORPADT leden hebben zeker Europese uitstraling gehad. Van de aardbeving in Armenië tot de RDRTF

Met de steun en onder de vlag van ORPADT trok Jean-Pierre samen met M. Verschoot, M. De Wets en dr. G. Verpooten in 1988 naar Armenië om er te trachten 'dialyse' hulp te bieden. Ze kwamen in een hel terecht en de gruwelijke herinneringen aan toen passen hier zeker niet in dit artikel. Zes maanden na de ramp werd Jean-Pierre naar Moskou geroepen om er de award "Leonin Tolstoy" in ontvangst te nemen als appreciatie voor het dialyseren van kinderen in Armenië.

Hij kreeg de onderscheiding; samen met een Turkse schrijver die 10% van zijn boekenverkoop afstond voor de gehandicapte kinderen van de aardbeving.

Samen met een Poolse rechter die de kinderen juridisch verdedigde en samen met een Duitse orthopedist die prothesen maakte voor de slachtoffers van de aardbeving.

Samen met deze mensen gevierd te worden was voor Jean-Pierre één van de absolute hoogtepunten in zijn rijke loopbaan als verpleegkundige.

Door de Armeense ervaring is later vanuit de A.S.N een gestructureerd en goed georganiseerde RDRTF (task force for disaster release) ontstaan. De Europese Branch van deze task force staat onder leiding van Prof. Norbert Lameire. De link naar deze Task Force wordt voor ORPADT reeds jaren waargenomen door Luc Larno. Onder zijn dynamisme slaagt ORPADT erin om binnen de RDRTF steeds verschillende leden "warm en operationeel" te houden voor eventuele interventies in rampgebieden. In een recent verleden bewees Turkije dat dit initiatief waardevol is en blijft.

5. 1990 - 2000 : een professioneel intensief decennium

In de jaren 90 kreeg Jean-Pierre de mogelijkheid om een internationale groep te leiden en te werken aan de ontwikkeling van Europese klinische standaarden voor nefrologische verpleging. Dit gebeurde binnen het kader van de DNA. Na 4 jaar hard werken was het werk klaar en verscheen het boek in 1995, in verschillende talen.

In 1996 werd, na het inrichten van basis- en specialisatie cursussen, gestart met de oprichting van de posthogeschool voor nefrologische verpleging in de schoot van ORPADT. Dit ambitieuze project is intussen uitgegroeid tot een vast gegeven in de werking van de associatie. Meer dan 150 verpleegkundigen op het terrein optimaliseerden via deze opleiding hun professionele kennis.

In 1998 tekende ORPADT een contract voor het opzetten van een Peer Review in de nefrologische verpleging. Hierbij werd en wordt intens samengewerkt met het ministerie van volksgezondheid, leefmilieu en sociale zaken. Jean-Pierre fungeerde hier van in het begin als voorzitter en voortrekker.

Nog in datzelfde decennium richtte Jean-Pierre samen met 2 andere collega's waaronder T. Goovaerts (UCL Brussel) op wereldvlak de "World Foundation for Renal care" op. De bedoeling was om samen met de nefrologen van de International Society of Nephrology, voordrachten en lessen te geven in bepaalde delen van de wereld waar behoefte was aan educatie op gebied van nefrologie en dialysetechnieken. Met een internationaal team van nefrologen, verpleegkundigen en techniekers trok hij een 3 tal keer naar Moscou, St Petersburg en Talin. Ook Istanbul en Dubai kwamen later aan de beurt. Het was vaak een hectische periode.

De jaren 90 waren voor Jean-Pierre op professioneel vlak de actiefste jaren. Verschillende associaties wereldwijd erkenden dan ook zijn talrijke verdiensten. Zo werd Jean-Pierre o.a. "Honorary member" voor het leven bij de EDTNA/ERCA en "Honorary member" van de Renal care of South Africa.

6. ORPADT: een persoonlijke terugblik

Wij laten Jean-Pierre zelf aan het woord:

Ik heb vanaf het ontstaan van ORPADT in 1971 tot in augustus 2002 gezeteld in het dagelijkse bestuur van ORPADT.

Wat mij het meest heeft gestimuleerd om een dergelijke vereniging op te richten was in feite: het enthousiasme voor het beroep en het medeleven met "de dialysepatiënt".

De doelstelling van bij het begin was de kwaliteit en het comfort van de behandeling voor de patiënten te verbeteren.

Het familiale en kameraadschappelijke karakter binnen het bestuur is voor mij altijd van belang geweest. Hiervoor wil ik dan ook alle medewerkers van het ORPADT bestuur van vroeger en nu enorm bedanken voor hun samenwerking zowel op professioneel als menselijk vlak.

Ik ben ervan overtuigd dat de naam ORPADT een begrip is geworden in de nefrologische wereld zowel in binnen- als buitenland. Vooral in het buitenland hebben we ons sterk geprofileerd als professionele vereniging in de nefrologische verpleging. Daar mag ik samen met alle ORPADT leden fier over zijn.

Ik wil hier mijn vrouw, Annie ontzettend bedanken voor haar continue steun en begrip gedurende de vele jaren die ik voor ORPADT heb gewerkt.

Als besluit mag ik zeggen dat ORPADT voor mij een levenswerk is geweest waar ik ontzettend veel aangename herinneringen zal blijven aan houden.

7. Slotwoord:

In naam van mijn collega's bestuursleden en alle medewerkers van ORPADT schreef ik dit artikel als dank. Woorden zeggen nooit alles, deze terugblik beoogde dan ook nooit volledig te zijn. Hoe zou het kunnen!

Besluiten doen we met de woorden van G. De Ley: "Een hoogstaand man heeft geen voetstuk nodig".

Jean-Pierre en Annie het allerbeste!